

Nota van toelichting

Hoofdstuk 1. Algemeen

1.1 Inleiding

Dit besluit heeft ten doel de handel, fok en opvang van gezelschapsdieren te reguleren met het oog op verbetering van dierenwelzijn. Dit besluit staat in het teken van het regeerakkoord "Vrijheid en verantwoordelijkheid", waarin staat dat het dierenwelzijn bevorderd wordt. In het bijzonder worden in dat verband genoemd onder meer de aanpak van misstanden bij dierenfokkers en van illegale handel in exotische diersoorten.

Het besluit vervangt het Honden- en kattenbesluit 1999 (HKB 1999). Het heeft een ruimere strekking dan dat besluit, want het betreft niet alleen honden en katten. Ten opzichte van het HKB 1999 zijn de nalevingskosten beperkt door, waar mogelijk, gebruik te maken van doelvoorschriften. Hiermee wordt de betrokken sectoren meer ruimte geboden voor onder andere innovatie. Ook dit vloeit voort uit het regeerakkoord. Doelvoorschriften kunnen voorts betrokken sectoren ondersteunen voor zover zij wensen te komen tot zelfregulering op basis van vrijwillige certificering. Zelfregulering kan een belangrijk extra instrument zijn om het welzijn te bevorderen, doordat sectoren daarmee de eigen verantwoordelijkheid in deze oppakken en uitwerken.

Met dit besluit wordt voorts, vooruitlopend op de totstandkoming van de Wet dieren (Kamerstukken II 2007/2008, 31 389, nr. 2) en, voor zover dit past binnen de reikwijdte van dit besluit, uitvoering gegeven aan een motie van de Kamerleden Thieme en Ouwehand (Kamerstukken II 2007/2008, 28 286, nr. 172), waarin is verzocht over te gaan tot ratificatie van de Overeenkomst ter bescherming van kleine huisdieren (Trb. 1988, nr.1).

1.2 De besluitvorming in historisch perspectief

In 2003 heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de Tweede Kamer geïnformeerd over zijn voornemen het HKB 1999 in te trekken (Kamerstukken II 2003/2004, 28 286, nr. 4). Dit voornemen leidde tot de nodige consternatie op basis van overwegingen ingegeven door het belang van het dierenwelzijn bij onder andere maatschappelijke organisaties. Aan de andere kant werd door die organisaties de conclusie van de toenmalige minister gedeeld dat de gedetailleerde normen op het terrein van huisvesting, vaccinatie en rapportage in het Honden- en kattenbesluit 1999 hun doel zijn voorbijgeschoten.

Het voornemen om het Honden- en Kattenbesluit 1999 in te trekken werd mede ondersteund door een advies van een ambtelijke werkgroep in het kader van het project Bruikbare rechtsorde, als onderdeel van het toenmalige kabinetsprogramma Andere Overheid (Kamerstukken II 2003/2004, 28 286, nr. 5). Deze werkgroep heeft gekeken naar de effectiviteit en doelmatigheid van wettelijke instrumenten om het welzijn van gezelschapsdieren te borgen. De werkgroep adviseerde in haar rapport "naar een effectieve borging van dierenwelzijn" te komen tot een vrijwillige certificering door de sector en te komen tot een verminderd aantal wettelijke bepalingen en wettelijke bepalingen alleen aan bod te laten komen als zelfregulering de welzijnsproblemen onvoldoende oplost. Geadviseerd werd tevens het HKB 1999 in te trekken zodra het certificatiestelsel tot stand zou zijn gekomen (Kamerstukken II 2005/2006, 28 286 en 29 279, nr. 25).

Een in 2004 gehouden werkconferentie welzijn gezelschapsdieren leidde tot een door de Raad voor Dierenaangelegenheden ingesteld Forum Welzijn gezelschapsdieren (Kamerstukken II, 2003/2004, 28 286, nr. 22). Dit Forum heeft een actieplan opgesteld en daarin aangegeven dat een certificatiesysteem noodzakelijk is om het welzijn van gezelschapsdieren bij de handel en fokkerij te waarborgen (Kamerstukken II 2005/2006, 28 286, nr. 29). De leden van het Forum zijn met dit het actieplan het "commitment" aangegaan om voor de handel, opvang en fokkerij in honden en

katten een certificatiesysteem in te stellen. Ondersteuning van een zodanig systeem door publieke regelgeving werd breed gedragen.

De toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft vervolgens in mei 2006 betrokken sectoren bij het HKB 1999 opgeroepen te komen tot een vrijwillig certificatiestelsel (Kamerstukken II 2005/2006, 28 286 en 29 279, nr. 29). Tevens is daarbij de bereidheid toegezegd om parallel aan het opstellen van de certificatiенormen een algemene maatregel van bestuur in voorbereiding te nemen ter ondersteuning van een zodanig vrijwillig certificatiestelsel. Die algemene maatregel van bestuur zou het HKB 1999 dan kunnen vervangen. Dit zou ertoe kunnen leiden dat, gegeven een deugdelijk certificatiestelsel, de normen in het besluit primair als doelvoorschriften zouden kunnen worden geformuleerd, waardoor betrokken partijen ruimte zouden hebben voor het ontwikkelen van effectieve certificatiенormen. Het toezicht van de overheid zou zich met name kunnen richten op de instellingen die niet zouden deelnemen aan het certificatiestelsel. Daarmee zou de beschikbare handhavingscapaciteit effectiever en doelmatiger kunnen worden ingezet.

Sinds 2006 is door de bij het HKB 1999 betrokken sectoren, gesteund door het ministerie, gewerkt aan een certificatiestelsel. Lopende dat proces zijn naar aanleiding van een motie van de leden van de Tweede Kamer Snijder-Hazelhoff en Ormel (Kamerstukken II 2008/2009, 28 286, nr. 115 en Handelingen 2008/2009, 3170) vertegenwoordigers van houders van dieren speciaal zaken en van import- en groothandel in overige diersoorten bij dit overleg betrokken.

Vertegenwoordigers van de (detail) handelsbranche in gezelschapdieren, de honden en kattenpensions en hondenfokkers hebben in augustus 2010 aangegeven vooralsnog geen grote deelname aan een certificatiestelsel door hun achterban te verwachten. Het opzetten van een vrijwillig certificatiestelsel achten zij echter wel blijvend mogelijk en haalbaar, mede gezien het werk dat hiertoe inmiddels is verzet, en het stadium waarin het proces zich bevindt.

De regering acht het thans echter van belang gelet op het belang dat zij hecht aan het dierenwelzijn in het algemeen en het bestrijden van misstanden in fokkerij en handel in het bijzonder, voortvarend met maatregelen te komen. Ook zonder certificatiestelsel kan met dit besluit hieraan een bijdrage worden geleverd. De mogelijkheid voor een certificatiestelsel blijft immers onverkort bestaan. De verantwoordelijkheid berust hiervoor echter primair bij betrokken sectoren. Zij hebben ervan blijk gegeven zich bewust te zijn van die verantwoordelijkheid en die ook zo te ervaren dat het ontwikkelen van een voldoende gedragen certificatiestelsel onverkort van belang is.

Overigens geldt hierbij dat regelgeving, in de toekomst mogelijk verder ondersteund door certificatie, niet alle problemen in de gezelschapdierensector kan voorkomen. Dit besluit kan daaraan slechts een bijdrage leveren. Het zijn immers primair de houders van dieren zelf die zich van hun verantwoordelijkheid ten opzichte van het dier bewust dienen te zijn. Dit geldt niet alleen de houders van gezelschapdieren die dergelijke dieren aanschaffen zonder zich ervan te vergewissen of de dieren door fokkerij kenmerken bezitten die hun welzijn nadelig beïnvloeden of waarvan anderszins de herkomst niet duidelijk is. Het geldt ook voor handelaren en fokkers die dieren verhandelen of fokken onder omstandigheden die het welzijn van dieren schaden of die dieren verhandelen of fokken met kenmerken die nadelig voor welzijn van dieren zijn of die hun gezondheid kunnen schaden.

Hoofdstuk 2. Hoofdlijnen van het besluit

Dit besluit stelt regels over de bedrijfsmatige handel in en de fok van gezelschapsdieren. Deze bedrijfsmatige activiteiten met gezelschapsdieren zijn omvangrijk. Onder bedrijfsmatige activiteiten wordt verstaan het verrichten van activiteiten in zekere omvang en met zekere regelmaat.

Meer dan de helft van Nederlandse huishoudens heeft gezelschapsdieren. Volgens schatting worden er in Nederland, naast honden en katten, minimaal 23 miljoen gezelschapsdieren zoals kleine knaagdieren, vogels, vissen en amfibieën gehouden door 620 duizend houders.

Anders dan in het HKB 1999 het geval was, is dit besluit, naast honden- en katten, ook van toepassing op fretten, konijnen en andere kleine knaagdieren, volière- en kooivogels, vissen, reptielen, amfibieën en spinachtigen, die bestemd zijn om te houden voor de liefhebberij of het gezelschap. Op dieren behorende tot deze soorten die bestemd zijn voor een ander doel te worden gehouden, zoals het geval is bij circus- en dierentuindieren, proefdieren en dieren die worden gefokt of gehouden voor landbouwdoeleinden, is dit besluit dus niet van toepassing.

De gezelschapsdieren waarop dit besluit van toepassing is, kunnen tevens aangewezen zijn als beschermde inheemse of uitheemse soorten op grond van de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet stelt, net als dit besluit, eisen aan onder andere het kopen, verwerven, verkopen en onder zich houden van deze soorten (artikel 13 Flora- en faunawet). De Flora- en faunawet blijft onverminderd gelden voor gezelschapsdieren die onder de werking van dit besluit vallen en tevens beschermde soorten zijn.

In het bijzonder blijft de Flora- en faunawet gelden voor opvangcentra die uit de natuur afkomstige, niet-gedomesticeerde beschermde inheemse diersoorten opvangen. Die opvangcentra hebben voor deze activiteit een ontheffing nodig. Een dergelijke ontheffing wordt alleen verleend als voldaan wordt aan de beleidsregels kwaliteit opvang beschermde inheemse diersoorten.

Dit besluit richt zich tot personen die specifieke activiteiten met gezelschapsdieren verrichten en deze dieren daarbij daadwerkelijk onder zich houden. Deze activiteiten betreffen:

- het bedrijfsmatig verkopen, ten verkoop in voorraad hebben of afleveren van dieren,
- het bedrijfsmatig in bewaring nemen van gezelschapsdieren,
- het fokken met gezelschapsdieren met het oogmerk om de nakomelingen bedrijfsmatig te verkopen of af te leveren.

Onder dit besluit vallen derhalve in het bijzonder dierenspeciaalzaken, handelondernemingen, fokkerijen, kennels, pensions – waaronder die voor dagopvang -, asielen en opvangcentra voor gezelschapsdieren, maar ook tuincentra die knaagdieren en konijnen verkopen.

Onder het in bewaring nemen van gezelschapsdieren wordt in dit besluit niet de strafrechtelijke of bestuursrechtelijke inbeslagname verstaan. Hiervan is sprake als dieren worden weggehaald bij hun eigenaar met het oog op bijvoorbeeld waarheidsvinding (strafrechtelijk) of om een einde te maken aan een onrechtmatige situatie in het kader van bestuursdwang (bestuursrechtelijk).

In dit besluit wordt met inbewaarneming bedoeld het fysiek en daadwerkelijk voor enige tijd onder zich houden van dieren. Een trimsalon valt bijvoorbeeld niet onder de werking van dit besluit, omdat het dier tijdelijk in bewaring wordt genomen om het dier uiterlijk te verzorgen. Inrichtingen die strafrechtelijke of bestuursrechtelijke inbeslaggenomen dieren in bewaring nemen, moeten wel voldoen aan de bepalingen van dit besluit.

Gezelschapsdieren kunnen verkocht worden door bijvoorbeeld handelaren of tussenhandelaren die deze dieren niet fysiek onder zich hebben. Op hen is dit besluit niet van toepassing. Het doel van dit besluit is namelijk niet om de hele handelsketen in beeld te krijgen, maar om de omstandigheden waaronder gezelschapsdieren bedrijfsmatig worden gehouden te verbeteren. Indien handelaren wel dieren onder zich hebben, moeten zij uiteraard voldoen aan dit besluit.

Dit besluit is slechts van toepassing voor zover de onder dit besluit vallende activiteiten in een zekere omvang en met een zekere regelmaat worden uitgeoefend (artikel 3). In het Honden- en kattenbesluit 1999 werd gesproken over bedrijfsmatig handelen. Daaronder werd blijkens de nota van toelichting verstaan het in zekere omvang en anders dan incidenteel uitoefenen van activiteiten.

De vaststelling of sprake is van het in zekere omvang en met een zekere regelmaat handelen, is afhankelijk van de diersoort.

Voor het verkopen, ten verkoop in voorraad houden, afleveren en fokken van honden en katten wordt het in zekere omvang en met zekere regelmaat handelen, geduid door richtsnoeren. Deze richtsnoeren waren opgenomen in de nota van toelichting bij het Honden- en kattenbesluit 1999. Deze richtsnoeren worden ook voor de toepassing van dit besluit blijvend gehanteerd. Iemand handelt in een zekere omvang en met een zekere regelmaat indien hij in een aaneengesloten periode van 12 maanden in totaal meer dan 20 honden of katten heeft verkocht, afgeleverd, in bewaring genomen of gefokt ten behoeve van de verkoop of aflevering. Met betrekking tot fokken is in artikel 20 van het besluit opgenomen dat een hond of kat per jaar slechts een beperkt aantal nesten mag produceren. Een particulier die een enkele keer een hond uit een nest van zijn hond verkoopt, valt niet onder dit besluit. Hiermee vindt materieel geen wijziging plaats ten opzichte van het HKB 1999. Voor zover het dan ook om honden en katten gaat doet het er hierbij niet toe of die activiteiten met of zonder winstoogmerk worden verricht. Gezien de omvang van deze praktijk is het gerechtvaardigd deze praktijk te blijven reguleren.

Voor zover het gaat om de verkoop, het ten verkoop in voorraad houden, de aflevering en het fokken van andere gezelschapsdieren dan honden en katten, wordt het handelen in zekere omvang en met een zekere regelmaat gekoppeld aan de aanwezigheid van een winstoogmerk. De hierboven genoemde richtsnoeren voor honden en katten zijn niet eenvoudig te vertalen naar andere gezelschapsdieren die onder de reikwijdte van dit besluit vallen. Het opstellen van een lijst met aantallen per gehouden diersoort en aantal nesten of nakomelingen voor al deze diersoorten is ondoenlijk. Daarom is de keuze gemaakt om voor deze groep dieren als onderscheidend kenmerk om te bepalen of er sprake is van handel in zekere omvang en met een zekere regelmaat het winstoogmerk op te nemen.

Ook voor zover het gaat om in bewaring neming van gezelschapsdieren, is dit besluit slechts van toepassing als gehandeld wordt met een zekere omvang en regelmaat. Het is niet relevant of al dan niet met winstoogmerk gezelschapsdieren in bewaring worden genomen. Opvang van dieren vindt vaak plaats zonder winstoogmerk, maar met een ideëel doel.

Of er sprake is van activiteiten die in in een zekere omvang en met zekere regelmaat worden verricht, wordt per geval getoetst. In veel gevallen zal duidelijk zijn dat er sprake is van dergelijke activiteiten, omdat het bijvoorbeeld een pension, asiel, dierenpeciaalzaak of groothandel betreft. In sommige gevallen is dit minder duidelijk. De hieronder genoemde situaties kunnen indicaties zijn dat activiteiten met een zekere regelmaat en in zekere omvang plaatsvinden:

- gezelschapsdieren worden gefokt anders dan voor uitbreiding van het aantal gezelschapsdieren binnen het eigen huishouden of de directe familie- en vriendenkring;
- gezelschapsdieren worden verkocht aan anderen dan familie en vrienden;
- gezelschapsdieren worden opgevangen tegen een vergoeding en er worden hiervoor advertenties geplaatst;
- ruimtes zijn speciaal ingericht voor de onder dit besluit vallende activiteiten;

Onder omstandigheden kan registratie bij Kamer van koophandel of het hebben van een BTW-nummer, het al dan niet adverteren, al dan niet op websites, indicaties geven over de aard en

omvang van de activiteit.

Een en ander is bepaald in artikel 3 van het besluit.

Indien een activiteit met een zekere regelmaat en in zekere omvang plaatsvindt, is het op grond van artikel 4 verboden deze activiteiten te verrichten, anders dan in een aangemelde inrichting. Dit betekent dat het bedrijfsmatig verkopen en afleveren van gezelschapsdieren op beurzen en tentoonstellingen niet mogelijk is. Beurzen en tentoonstellingen voldoen namelijk niet aan de definitie van een inrichting, omdat ze niet aan een locatie gebonden zijn. Ook het verkopen op straat is verboden op grond van artikel 4.

Hoofdstuk 3. De onderwerpen van het besluit nader toegelicht

3.1 Algemeen

In het besluit komen achtereenvolgens voorschriften over registratie, de administratie, vakbekwaamheidseisen, huisvesting en verzorging, gezondheid, verkoop en fokken van dieren aan de orde. Enkele voorschriften hebben betrekking op een specifieke activiteit, zoals het verkopen of fokken, of op een specifieke diersoort, zoals verplichte inenting voor hond en kat. Als het gaat om voorschriften louter aangaande honden en katten, blijkt dat uit het voorschrift. Deze uitzonderingen daargelaten, hebben voorschriften in dit besluit betrekking op alle activiteiten en gezelschapsdieren.

3.2 Registratie

In artikel 5 is bepaald dat het verrichten van bedoelde activiteiten slechts is toegestaan voor zover die verricht worden in een bij de minister van Economische zaken, Landbouw en Innovatie aangemelde inrichting (artikel 4). Een inrichting is een in artikel 1 gedefinieerd begrip, namelijk een aan een locatie gebonden ruimte of ruimtes, die zijn bestemd voor het verrichten van de activiteiten als bedoeld in dit besluit. Het gaat om vaste en permanente locaties. Gedacht kan worden aan asiels, hondenpensions en verkooppunten. Als een organisatie meerdere locaties heeft, moet elke locatie aangemeld worden bij de minister van Economische zaken, Landbouw en Innovatie.

Houders van geregistreerde inrichtingen onder het HKB 1999 behoeven zich ingevolge het vijfde lid van artikel 5 niet opnieuw onder dit besluit te laten registreren.

3.3 Administratie

In het belang van het toezicht op de naleving van dit besluit worden er administratieve eisen gesteld aan alle inrichtingen (artikel 7). Elke inrichting dient in zijn administratie de gegevens van de leverancier en, voor honden en katten, het bewijs van inenting op te nemen van gezelschapsdieren die in de inrichting verblijven. De gegevens over de leverancier en een kopie van bewijzen van inenting moeten 2 jaar in de inrichting worden bewaard. Voor zover dieren in bewaring zijn genomen geldt de administratieplicht voor de gegevens van de leverancier niet, omdat er geen sprake is van een leverancier.

3.4 Vakbekwaamheid

Net als in het HKB 1999 worden in dit besluit eisen gesteld aan de huisvesting en verzorging van dieren die in inrichtingen verblijven (artikel 9). Adequate huisvesting en verzorging is vanuit welzijnsoogpunt van groot belang.

Om een goede verzorging te waarborgen dient op de inrichting een beheerder werkzaam te zijn die in het bezit is van een in het kader van dit besluit erkend bewijs van vakbekwaamheid (artikel 8).

Bij ministeriële regeling zal worden vastgesteld welke kwalificaties een erkend bewijs van vakbekwaamheid moet bevatten. Deze kwalificaties kunnen worden behaald bij een middelbaar beroepsonderwijsinstelling erkend door het centraal register beroepsopleidingen (Crebo). Een bewijs van vakbekwaamheid is erkend, indien uit het bewijs van vakbekwaamheid blijkt dat de bij ministeriële regeling vastgestelde kwalificaties zijn behaald.

3.5 Huisvesting en verzorging

De regels omtrent huisvesting en verzorging, vervat in de artikelen 9 tot en met 11, zijn als doelvoorschrift geformuleerd. Zij geven daarbij de houder van de inrichting goede mogelijkheid zelf keuzes te maken omtrent de wijze van huisvesting en verzorging.

Hierbij is leidend uitgangspunt dat het welzijn van dieren en hun gezondheid permanent voldoende is gewaarborgd. De in artikel 9 genoemde punten beogen alle het uit dat oogpunt verzekerd niveau te bereiken. Voor alle dieren geldt de algemene bepaling dat de ruimte waarin zij in de inrichting gehouden worden geschikt dient te zijn.

Niet ondenkbaar is dat de betreffende onderdelen door verschillende houders van dieren verschillend worden geïnterpreteerd. In het kader van het toezicht zal er ten minste op worden toegezien dat minimumnormen, zoals die golden onder het HKB 1999 worden gehanteerd bij de inrichting van leefruimtes ten aanzien van de beschikbare vloeroppervlakte. In het bijzonder zijn dan van belang de afmetingen van verblijven voor honden en katten. Voorts zullen ten behoeve van de naleving handhavings- en beleidsrichtsnoeren worden opgesteld door het ministerie van EL&I. Daarbij kunnen tevens de criteria worden benut die tot dusver in het kader van het ontwikkelen van certificatiestelsels aan de orde zijn geweest. Het blijft echter mogelijk om certificatiestelsels te ontwikkelen.

3.6 Gezondheid

Ter waarborging van de gezondheid van de gezelschapsdieren en ter voorkoming van uitbraken van besmettelijke ziekten in inrichtingen, worden eisen gesteld aan de faciliteiten waarover de inrichting dient te beschikken (artikel 10 en 11), de wijze waarop met zieke en mogelijk zieke dieren moet worden omgegaan en de wijze waarop een uitbraak van besmettelijke ziekten in de inrichting dient te worden voorkomen (artikel 12). Voor honden en katten is het voor hun gezondheid en ter voorkoming van de uitbraak van besmettelijke ziekten noodzakelijk nadere eisen te stellen over inentingen (artikel 13).

Het gaat hierbij om het hebben of kunnen inrichten van quarantaine ruimtes. Veelal zal de dierenarts de aangewezen persoon zijn om te beoordelen of zieke dieren of dieren die een mogelijk risico vormen voor de gezondheid van andere dieren, in zodanige ruimtes dienen te worden geplaatst.

Voor de huisvesting van gewonde of zieke dieren die niet in de quarantaine ruimte gehuisvest hoeven te worden, dient een inrichting te beschikken over een ruimte die, indien nodig, voor de huisvesting van deze dieren bestemd kan worden. Bij de inrichting van deze ruimte dient rekening te worden gehouden met de voor herstel van het dier noodzakelijke rust.

In het belang van de gezondheid van de dieren die in de inrichting verblijven is dagelijkse controle van de dieren wenselijk. Daartoe dient de inrichting ingevolge artikel 12, eerste lid, een protocol vast te stellen.

In het belang van de gezondheid van honden en katten die in een inrichting verblijven en om besmettelijke ziekte bij honden en katten te voorkomen, worden bij ministeriële regeling regels gesteld worden over verplicht te geven entingen aan honden en katten die in inrichtingen verblijven en regels over het bewijs van inenting. Ook worden regels gesteld over de entingen waarover honden en katten moeten beschikken voordat zij de inrichting verlaten.

Indien de gezondheid van een hond zich daar niet tegen verzet, moet een hond dagelijks tijd buiten zijn verblijf doorbrengen. Dit is onder meer van belang vanwege de behoefte van honden aan contact met mensen en soortgenoten en aan lichaamsbeweging.

3.7 Handel

In het belang van het welzijn en de gezondheid van verkochte of afgeleverde gezelschapsdieren worden eisen gesteld aan de informatie die bij verkoop of afleveren verstrekt dient te worden (artikel 15 en 16) en de wijze waarop een dier wordt verpakt, indien daar sprake van is (artikel 18).

Deze bepaling in hoofdstuk 8 van het besluit beogen het verantwoord bezit van gezelschapsdieren te bevorderen. Vooral impulsaankopen en aankopen van dieren die veel eisen stellen aan huisvesting en verzorging dienen te worden voorkomen. Hierop is mede gericht het verbod, bedoeld in artikel 19, op het houden en tentoonstellen van gezelschapsdieren in etalages van een handelsruimte.

Ook het verbod op het verkopen van gezelschapsdieren aan personen jonger dan 16 is hierop gericht. Het bedoelde verkoopverbod is opgenomen ter uitvoering van de Overeenkomst ter bescherming van kleine huisdieren.

3.8 Fokken en socialisatie

Ter voorkoming van nadelige gezondheids- of welzijnseffecten voor nakomelingen en ouderdieren als gevolg van de wijze waarop gefokt wordt, zijn in hoofdstuk 9 voorschriften opgenomen waar bij het gericht fokken met gezelschapsdieren rekening mee dient te worden gehouden (artikel 20). Uitgangspunt van de regeling is dat het fokken van dieren op verantwoorde wijze geschiedt. Dit ziet ook op ouderdieren, die als gevolg van de fokkerij in beginsel geen schade aan welzijn of gezondheid dienen te krijgen. Fokkerij mag niet leiden tot uitputting van moederdieren en ook niet tot blijvende of permanente schade aan gezondheid of welzijn. Het is niet toegestaan gericht te fokken met dieren die gebreken of afwijkingen hebben of kunnen krijgen die hun welzijn of gezondheid schade of die ernstige gedragsproblemen bij de dieren kunnen veroorzaken. Ook moet bij het fokken worden voorkomen dat uiterlijke kenmerken worden doorgegeven aan of kunnen ontstaan bij nakomelingen die schadelijke gevolgen hebben voor welzijn of gezondheid van dat dier.

Primair wordt in artikel 20 de fokker aangesproken, omdat het van belang is dat consumenten niet worden verleid op welke wijze dan ook tot de aankoop van dieren die als gevolg van fokkerij gebreken aan gezondheid en welzijn ondervinden. Ook hebben consumenten een eigen verantwoordelijkheid om zich bij de aanschaf van een dier niet louter te laten leiden door uiterlijk, modegrillen en impulsen.

De intrinsieke waarde van het dier die ten grondslag ligt aan de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren en die een wettelijke verankering krijgt in de hiervoor genoemde Wet dieren noopt mede tot het stellen van regels ter zake fokkerij die de mogelijkheid bieden te kunnen op treden tegen misstanden in dat kader.

Behalve regels inzake de fokkerij als zodanig is ook van belang de zorg die aan jonge dieren wordt verleend met het oog op hun latere gedrag. Daartoe is in artikel 21 een bepaling opgenomen. Gedurende de periode dat jonge gezelschapsdieren in een inrichting verblijven, dient zorg te worden gedragen voor hun socialisatie. Socialisatie van gezelschapsdieren is van belang voor het welzijn van deze dieren en ter voorkoming van overlast voor de toekomstige leefomgeving van het betreffende dier. Dit artikel betreft vooral honden en katten die zeker baat hebben bij tijdige training van het gedrag. Een goed socialisatieproces is in het belang van het welzijn van honden en katten. Het voorkomt ook in belangrijke mate dat dieren op een later moment onaangepast gedrag vertonen of bijvoorbeeld zelfs agressief gedrag vertonen. Niet alle dieren die als gezelschapsdier worden gehouden zijn ontvankelijk voor socialisatie. Ook kan socialisatie, afhankelijk van de soort, weinig effect op hun gedrag hebben en bij sommige diersoorten zelfs minder wenselijk zijn. De in dit artikel opgenomen verplichting dient in dit licht te worden opgevat.

Hoofdstuk 4 Aspecten van regeldruk

4.1 Algemeen

Met dit besluit worden niet alleen bestaande verplichtingen uit het HKB 1999 omgezet in doelvoorschriften. Ook wordt de werkingssfeer van dat besluit verbreed naar andere categorieën dieren. Daarnaast worden nieuwe voorschriften geïntroduceerd, onder andere ter zake van de fokkerij.

Dit besluit heeft een toename van de administratieve lasten en de nalevingkosten voor het bedrijfsleven tot gevolg. De administratieve lasten zijn weergegeven in onderdeel 4.2 en de nalevingskosten in onderdeel 4.3. In onderdeel 4.4 worden de lasten voor de overheid weergegeven. De weging van alternatieven en overige gevolgen voor het bedrijfsleven komen in onderdeel 4.5 aan de orde.

Dit besluit heeft de volgende normadressanten: handelaren, detailhandelaren, fokkers, houders van kennels, catteries, pensions en asielen. Het Honden- en kattenbesluit 1999 was van toepassing op dezelfde categorieën, maar beperkte zich tot bedrijfsmatige activiteiten met honden en katten. Het betreft hier primair midden en kleinbedrijven.

schematisch overzicht categorieën

bedrijven onder HKB'99		Bron gegevens
Fokkers hond	1600	Raad voor Dierenaangelegenheden 'Feiten en cijfer' 2
Fokkers kat	125	Raad voor Dierenaangelegenheden 'Feiten en cijfer' 2
detailhandel hond en kat	10	Raad voor Dierenaangelegenheden 'Feiten en cijfer' 2
asielen hond of kat	100	Dierenbescherming
pension hond/kat	400	Dibevo
bedrijven onder HKB'99 met andere dieren*		
asielen gemengd	50	(50% van 100) Dierenbescherming
pensions gemengd	160	(40 percentage van 400) Dibevo en Dierenbescherming
bedrijven die niet onder HKB'99 vielen		
Fokkers/tussenhandel overige gezelschapsdieren	onbekend	
(groot)handel dieren en gezelschapsdieren	50	Dibevo en Vereniging van im-exporteurs van vogels e
detailhandel overige gezelschapsdieren	2200	

asielen overige gezelschapsdieren	125	Dierenbescherming/Universiteit van Utrecht

4.2. Administratieve lasten

De administratieve lasten die samenhangen met dit besluit vloeien voort uit de volgende onderdelen van het besluit:

- a) aanmeldingsverplichting, bedoeld in artikel 5 en 6
- b) administratieverplichting, bedoeld in artikel 7
- c) verplichtingen over het bewijs van inenting honden en katten (artikelen 7 en 13).

a) aanmeldingsverplichting (artikel 6)

In het eerste jaar dat dit besluit van kracht is zullen de administratieve lasten hoger zijn dan in de volgende jaren. Dit wordt veroorzaakt door het aantal bedrijven dat zich in het eerste jaar moet aanmelden (2585 bedrijven). De aanmelding, het opsturen van de vereiste gegevens en het doorgeven van wijzigingen veroorzaken in het eerste jaar een administratieve last van € 40.581. Dit is een eenmalige stijging van € 36.624. In de daaropvolgende jaren zal de structurele administratieve last voor het aanmelden en doorgeven van wijzigingen € 4.004 bedragen.

b) administratieverplichting (artikel 7)

De administratieve lasten nemen als gevolg van de administratie- en bewaarplicht voor gegevens over de leverancier van dieren structureel toe met € 578.705,-. De last heeft betrekking op 4600 bedrijven.

De structurele administratieve last voor het opnemen en bewaren van het bewijs van inenting van honden en katten in de administratie bestond reeds op grond van het Honden- en katten besluit en veroorzaakt geen toename van administratieve last. Dit bedrag is meegenomen in de berekening van de administratieve lasten onder c).

c) verplichtingen over het bewijs van inenting honden en katten (artikel 7 en 13, onderdelen b)

De structurele administratieve last als gevolg van verplichtingen die betrekking hebben op het bewijs van inenting bestonden reeds op basis van het Honden- en kattenbesluit 1999. Deze structurele administratieve last bedraagt € 166.572,- en heeft betrekking op circa 2225 bedrijven.

4.3 Nalevingskosten

Middelvoorschriften uit het Honden- en kattenbesluit 1999 die in dit besluit zijn vervangen door doelvoorschriften leveren voor de partijen die onder de werking van het Honden- en Kattenbesluit 1999 vielen geen (nieuwe) nalevingskosten op. Voor andere partijen en andere normen hangt het optreden van en de hoogte van nalevingskosten af van de situatie in de huidige gemiddelde praktijk. Naar verwachting leveren alleen de normen over de vakbekwaamheid, de quarantaine, de informatieverplichting, het fokbeleid en de socialisatieplicht nalevingkosten op. De overige normen betreffen hetzij geen nieuwe normen, dan wel mag in alle redelijkheid verwacht worden dat de gemiddelde huidige praktijk in voldoende mate voldoet aan de norm. In beide gevallen leidt dit niet tot een verhoging van de nalevingskosten.

Doelvoorschriften dragen bij aan het verminderen van het ervaren van regeldruk omdat bedrijven meer invloed hebben op de wijze waarop ze daaraan voldoen. Ook is er meer ruimte voor innovatie.

a) Vakbekwaamheid (artikel 8)

Beheerders van inrichtingen dienen in het bezit te zijn van een bewijs van vakbekwaamheid. Voor honden- en kattenfokkers, pension- en asielbeheerders en detail- en groothandel - voor zover zij

handelen in honden en katten- betreft dit geen nieuwe norm. Voor fokkers van overige gezelschapsdieren, pensions en asielen voor overige gezelschapsdieren en groothandel-detailhandelaren in overige dieren is het halen van een bewijs van vakbekwaamheid een nieuwe norm. De kosten voor het behalen van een bewijs van vakbekwaamheid komen totaal neer op circa € 2.261.875,-. Dit bedrag is gebaseerd op 2585 bedrijven. In de berekening is rekening gehouden met kennis, ervaring en competenties in de praktijk waar de beheerder die al enige tijd werkzaam is in de desbetreffende branche in meer of mindere mate over beschikt. Dit leidt in de regel tot een verkort en daardoor goedkoper opleidingstraject.

b) Quarantaineruimte en ziekenboeg (artikel 10 en 11)

Een inrichting dient te beschikken over een quarantaineruimte, dan wel de mogelijkheid deze indien nodig direct in te kunnen richten. Voor asielen voor honden en katten geldt deze verplichting al, voor fokkers, pensions voor honden en katten en pensions en asielen voor andere gezelschapsdieren niet. Ook voor de groot- en detailhandel in overige dieren betreft het een nieuwe norm. Verwacht wordt dat daar waar in zekere omvang en met zekere regelmaat meerdere dieren samen gehouden worden de inrichting vanuit het eigen bedrijfsbelang reeds aan de quarantaineverplichting voldoet. Omdat onvoldoende zicht is op de bestaande gemiddelde huidige praktijk wordt rekening gehouden met nalevingslast van € 555.000,-. Dit bedrag is berekend uitgaande van de helft van het aantal bedrijven dat gemiddeld een bedrag van € 400,- nodig heeft om aan deze norm te voldoen.

Dit gemiddelde bedrag is gebaseerd op een inschatting van de kosten voor het inrichten van een quarantaine door de Dibevo.

Een inrichting dient ook te beschikken over ruimte waar zieke dieren, anders dan in quarantaine, gehuisvest kunnen worden. Het inrichten van een ruimte als ziekenboeg is voor asielen, fokkers, pensions en de groot- en detailhandel in honden en katten geen nieuwe norm. Voor fokkers, pensions en asielen van overige gezelschapsdieren en groot- en detailhandel in dieren anders dan honden en katten betreft het wel een nieuwe norm. Er wordt van uitgegaan dat de gemiddelde praktijk aan deze norm voldoet, dan wel middels zeer beperkte investeringen kan voldoen. Mede ook omdat reeds bestaande ruimten voor huisvesting als ziekenboeg gebruikt kunnen worden. Een quarantaineruimte en de ziekenboeg kunnen overigens één en dezelfde ruimte zijn, met dien verstande dat dieren in quarantaine niet tegelijk hier gehuisvest kunnen worden met dieren die in ziekenboeg gehuisvest dienen te worden.

c) Het verstrekken van schriftelijke informatie aan de koper van dieren en verstrekken van alle beschikbare informatie over de gezondheidsstatus van het dier (artikel 15 en 16)

Aan de koper van een dier dient informatie te worden verstrekt over de verzorging, huisvesting, en gedrag van het dier en kosten die gemoeid gaan met het houden van het dier. Daarnaast dient de beschikbare informatie over de gezondheidsstatus van het dier te worden verstrekt.

Het betreft hier een nieuwe norm voor alle categorieën. In de gemiddelde huidige praktijk zal al in meer of mindere mate de vereiste informatie verstrekt worden bij de verkoop van een dier. Er wordt van uitgegaan dat de informatie over de gezondheidsstatus van een dier in de gemiddelde huidige praktijk wordt verstrekt. Voor het verstrekken van schriftelijke informatie over de verzorging, huisvesting en het gedrag van het dier is voldoende gratis materiaal digitaal beschikbaar welke uitgeprint en verstrekt kan worden. De gemiddelde kosten hoeven per verkocht dier niet meer dan 0,25 euro te bedragen.

4.4. Lasten voor de overheid

De ambtenaren van de Algemene Inspectiedienst zijn in het kader van dit besluit belast met de opsporing van strafbare feiten. Daarnaast beschikken ook inspecteurs van de Landelijke

Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) over opsporingsbevoegdheid voor overtredingen van dit besluit. Datzelfde geldt voor de politie en bepaalde buitengewone opsporingsambtenaren van gemeenten.

Ingevolge artikel 114, eerste lid juncto artikel 1 onderdeel a, b, c en f, van de Regeling aanwijzing ambtenaren Gezondheids- en welzijnswet voor dieren, zijn de ambtenaren van de Voedsel en Warenautoriteit, Dienst Regelingen en ambtenaren van de politie, bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel a, van de Politiewet 1993 aangewezen voor het toezicht op naleving van dit besluit. Ingevolge artikel 114, eerste lid juncto artikel 1 d van dezelfde wet zijn ook inspecteurs van de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming aangewezen voor het toezicht op dit besluit, voor zover dit besluit berust op de in dat artikel genoemde artikelen van de Gwwd. Voor fokken zijn zij niet aangewezen.

Overtreding van de voorschriften gesteld krachtens de artikelen 38, 45, 55 en 56 van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren zijn strafbaar gesteld in artikel 1, onderdeel 4 van de Wet op de economische delicten. Naast strafrechtelijke handhaving zal bestuursrechtelijke handhaving mogelijk zijn door middel van toepassen van een last onder bestuursdwang dan wel een last onder dwangsom. Met de Wet dieren wordt beoogd de niet-naleving van de bij of krachtens dit besluit gestelde voorschriften eveneens te kunnen bestraffen met een bestuurlijke boete.

Bij ministeriële regeling worden de kosten voor de aanmelding van een inrichtingen bij de minister van Economische zaken, Landbouw en Innovatie door de overheid doorberekend aan de melder. De grondslag voor deze doorberekening is gelegen in artikel 94, eerste lid, onderdeel h van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren.

4.5 Alternatieven, buitenlandtoets en sociaal economische effecten

Bij de keuze voor de aanmeldingsplicht is het alternatief van een vergunningplicht onderzocht. De aanmeldingsplicht is minder belastend voor het bedrijfsleven en de overheid dan de vergunningplicht. Er is daarom gekozen voor de aanmeldingsplicht. De aanmeldingsplicht is noodzakelijk voor het toezicht op de naleving van dit besluit.

Regels voor de huisvesting en de verzorging zijn ter bescherming van het welzijn en de gezondheid van gezelschapsdieren bij activiteiten in een zekere omvang en met een zekere regelmaat noodzakelijk. Bij de keuze voor het stellen van deze regels is per norm gekeken naar de alternatieven in de vorm van ofwel middelvoorschriften ofwel doelvoorschriften. Alleen voor het normeren van de aanmelding, de vakbekwaamheid van de beheerder en de verplichte entingen voor honden en katten is besloten tot middelvoorschriften. Doelvoorschriften lenen zich niet voor een aanmeldprocedure. Ten aanzien van de vakbekwaamheid en de verplichte entingen voor honden en katten worden middelvoorschriften noodzakelijk geacht in het belang van het welzijn en de gezondheid van gezelschapsdieren. Voor de overige normen over de verzorging, huisvesting en gezondheid van de dieren is voor doelvoorschriften gekozen. Doelvoorschriften hebben de voorkeur omdat bedrijven hiermee zoveel mogelijk ruimte wordt geboden en daardoor minder lasten opleveren.

Dit besluit is van toepassing op in Nederland gevestigde inrichtingen. Er bestaat geen noemenswaardige export van dieren vanuit asielen en pensions. Door groothandelaren in gezelschapsdieren vindt er wel een omvangrijke export plaats. Deze dieren worden met name naar België, Duitsland, Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Spanje en Italië geëxporteerd en daarnaast naar het Midden Oosten, Australië, Rusland en Noord- Amerika. Dibevo heeft aangegeven dat dit besluit de im- en export als zodanig nauwelijks of niet raakt en daar dus geen effect op heeft. Ook de Verenging van import- en exporteurs van Vogels en Hobbydieren geeft aan dat de invloed op de export mee zal vallen. Uitgaande van de verwachtingen van de sector, wordt dan ook

verwacht dat dit besluit geen gevolgen heeft voor de concurrentiepositie in Nederland en in het buitenland van in Nederland gevestigde inrichtingen die onder de werking van dit besluit vallen.

Hoofdstuk 5 Overige onderwerpen

5.1 Verhouding met de Wet op de dierproeven

Op grond van artikel 113 van de Gezondheids- en welzijnwet voor dieren treedt die wet niet in hetgeen bij of krachtens de Wet op de dierproeven is geregeld, met dien verstande dat onder meer onverminderd van kracht blijft hetgeen is of wordt bepaald krachtens de artikelen 38, 45 en 55. Een aantal voorschriften van dit besluit zijn gebaseerd op deze artikelen. Aangezien dit besluit deze voorschriften uitsluitend van toepassing verklaart op gezelschapsdieren die onderwerp zijn van bedrijfsmatige (handels)activiteiten, gelden deze voorschriften niet, net als het Honden- en kattenbesluit 1999, met betrekking tot dieren die in het kader van dierproeven worden gehouden. Een aantal voorschriften van het Honden- en kattenbesluit 1999 was wel van toepassing op inrichtingen van waaruit dieren worden betrokken door instellingen die dierproeven verrichten. Dit besluit is ook op deze inrichtingen niet van toepassing. De reden daarvoor is dat op 10 november 2010 richtlijn 2010/63/EU betreffende de bescherming van dieren die voor wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt, in werking is getreden. In deze richtlijn zijn onder meer specifieke bepalingen opgenomen over de huisvesting en verzorging van dieren die in inrichtingen verblijven van waaruit dieren worden betrokken door instellingen die dierproeven verrichten. Ook zijn bepalingen opgenomen die zien op de scholing van personeel dat deze dieren in die inrichtingen verzorgt.

Dat heeft als gevolg dat in de VWS-regelgeving ter implementatie van deze richtlijn voorzien zal worden in onder andere regels over de huisvesting, verzorging en gezondheid van dieren en bekwaamheid van het personeel in inrichtingen van waaruit dieren betrokken worden door proefdierinstellingen, conform de richtlijn.

Uiterlijk 10 november 2012 zullen de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen die nodig zijn om aan deze richtlijn te voldoen, vastgesteld en bekendgemaakt moeten zijn.

5.2 Wijziging van het Besluit identificatie en registratie van dieren tot invoering van identificatie en registratie voor honden

In het HKB 1999 was voorzien in voorschriften inzake de identificatie en registratie van honden en katten die bedrijfsmatig verkocht, ten verkoop in voorraad, afgeleverd of in bewaring genomen worden of waarmee bedrijfsmatig gefokt wordt ten behoeve van de verkoop of aflevering van de nakomelingen.

Dit besluit regelt geen verplichtingen met betrekking tot identificatie en registratie van honden. Hiervoor is een separate wijziging van het Besluit identificatie en registratie van dieren in voorbereiding.

Het identificatie nummer van het de hond zal op het bewijs van inenting dienen te worden geplaatst. In combinatie met de wijziging van het Besluit identificatie en registratie van dieren kan daarmee ook toezicht gehouden worden op de naleving van de vaccinatieverplichting voor honden, zonder dat dit in het kader van het onderhavige besluit extra lasten oplevert.

5.3 Internationale aspecten

a. Algemeen

Nagegaan is of de inentingsverplichting voorzien in artikel 13 verenigbaar is met artikel 34 en 35 van Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op grond waarvan kwalitatieve in – en

uitvoerbeperkingen en alle maatregelen van gelijke werking tussen de lidstaten verboden zijn. Of sprake is van een ongeoorloofde invoerbeperking dient te worden bepaald langs de lijn van de in jurisprudentie van het Hof van Justitie ontwikkelde criteria (waaronder de zogenoemde «rule of reason»). Geoordeeld is dat dat niet het geval is. Deze eis is te rechtvaardigen uit het oogpunt van diergezondheid en dierenwelzijn. Deze eisen gelden voorts zonder onderscheid voor nationale en ingevoerde dieren en worden niet onevenredig belastend voor het goederenverkeer geacht. Het is immers niet verboden een niet geënte hond of kat te kopen van een buitenlandse aanbieder. Indien een hond of kat niet is geënt geldt voor de bedrijfsmatige afnemer in Nederland slechts de verplichting dit alsnog te doen zodra de hond of kat zich in de inrichting bevindt. Indien een hond of kat in een inrichting wordt geboren in Nederland dan heeft diegene dezelfde plicht.

b. Notificatie

Het ontwerpbesluit zal worden gemeld aan de Commissie van de Europese Gemeenschappen ter voldoening aan artikel 8, eerste lid, van richtlijn nr. 98/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij (PbEG L 204), zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 98/48/EG van 20 juli 1998 (PbEG L 217).

c. Dienstenrichtlijn

Het in bewaring nemen van gezelschapsdieren is een dienst die onder de richtlijn 2006/123/EG van 12 van het Europese parlement en de raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt (dienstenrichtlijn) valt. Getoetst is of de eisen die worden gesteld aan degene die deze dienst verricht, bijvoorbeeld het voorafgaand aan het verrichten van de diensten registreren van het bedrijf in strijd zijn met de verboden eisen van deze richtlijn. Daarvan is geen sprake, omdat het in bewaring nemen van gezelschapsdieren per definitie in een vestiging geschiedt. Van discriminatie naar nationaliteit is ingevolge het onderhavige besluit geen sprake. Zo wordt bij de aanmelding van inrichtingen geen onderscheid gemaakt tussen de Nederlandse en buitenlandse aanmelders van inrichtingen. Tot slot zijn de eisen die worden gesteld gerechtvaardigd om een dwingende reden van algemeen belang waar onder andere diergezondheid.

d. Vrije verkeer van vestiging

Ingevolge dit besluit zijn activiteiten met dieren, zoals de verkoop van dieren, slechts toegestaan, indien die activiteiten worden uitgeoefend in een inrichting en daarvan melding is gedaan. Dit betekent dat ook een buitenlandse verkoper die in Nederland in een zekere omvang en met een zekere regelmaat dieren verkoopt, deze activiteiten ingevolge artikel 5 en 6 in een overeenkomstig dit besluit aangemelde inrichting dient te verrichten. Voorts zal ook deze verkoper, gelijk aan de Nederlandse verkoper, aan alle overige voorschriften van dit besluit dienen te voldoen.

Van discriminatie naar nationaliteit is ingevolge het onderhavige besluit geen sprake. Zo wordt bij de aanmelding van inrichtingen geen onderscheid gemaakt tussen de Nederlandse en buitenlandse aanmelders van inrichtingen. Ook de overige verplichtingen zijn zonder onderscheid van toepassing op Nederlanders en buitenlanders die in een zekere omvang en met een zekere regelmaat activiteiten met dieren verrichten. Voor wat betreft het voorgeschreven bewijs van vakbekwaamheid zij opgemerkt dat op aanvraag de certificaten zullen worden erkend die door buitenlandse instellingen zijn afgegeven en waarvoor een examen is gevolgd dat gelijkwaardig is aan de in Nederland af te leggen examens. Tevens wordt ervan uitgegaan dat de verplichtingen van dit besluit de toets inzake noodzaak en doelmatigheid doorstaan.

e. Overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen (TBT)

Het besluit behoeft geen WTO notificatie omdat geen sprake is van significante handelsbelemmeringen.

f. Overeenkomst ter bescherming van kleine huisdieren

De Europese Overeenkomst ter bescherming van kleine huisdieren is door Nederland getekend, maar nog niet geratificeerd. Met dit besluit wordt een deel van deze Overeenkomst geïmplementeerd. Daartoe is de reikwijdte ten opzichte van het Honden- en kattenbesluit 1999 uitgebreid met de volgende partijen:

- groot- en detailhandel in dieren,
- personen die huisdieren fokken, niet beperkt tot honden en katten,
- personen die een pension hebben met winstoogmerk voor dieren, niet beperkt tot honden en katten,
- asielen voor huisdieren, niet beperkt tot honden en katten

Voor deze partijen zal een meldplicht gelden. Tevens moeten deze partijen aantonen dat de voor de dieren verantwoordelijke persoon vakbekwaam is en dat de voorzieningen om dieren te kunnen houden voldoen aan de behoeften van het dier.

Voor fokkers voor alle dieren, dus niet beperkt tot honden en katten, geldt dat zij verantwoordelijk zijn voor het rekening houden met anatomische, fysiologische en gedragskenmerken die de gezondheid van de nakomelingen of het moederdier in gevaar kunnen brengen (artikel 5 van de Overeenkomst).

Overige regels uit de Overeenkomst zijn geïmplementeerd in bestaande regelgeving of worden geïmplementeerd in uitvoeringsregels bij het wetsvoorstel voor een Wet dieren (Kamerstukken I 2009/10, 31389, nr. A), eenmaal wet. Een voorbeeld van de laatstgenoemde categorie is de verplichting voor de houder van een dier om alle redelijke maatregelen te nemen om ontsnapping van het dier te voorkomen (artikel 4, tweede lid, onderdeel c, van de Overeenkomst). Wanneer aan alle verplichtingen van de overeenkomst kan worden voldaan kan de Overeenkomst worden geratificeerd.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 Begripsbepalingen

Bepalend voor de reikwijdte van het begrip gezelschapsdieren is het gebruik waarvoor het betreffende dier bestemd is. Zo vallen de genoemde diersoorten niet onder de begripsbepaling gezelschapsdieren als zij bijvoorbeeld voor landbouwdoeleinden worden gefokt of gehouden of bestemd zijn om in een dierentuin, circus of voor dierproeven te worden gehouden.

Artikel 2 Omhangbepaling

Dit artikel treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, gelijktijdig met de inwerkingtreding van de Wet dieren of op een eventueel ander te bepalen moment. Op het moment van inwerkingtreding van de Wet dieren vindt dit besluit zijn grondslag in de Wet dieren en kan ter zijner tijd geïncorporeerd worden in de algemene maatregelen van bestuur die onder die wet zullen zijn opgesteld.

Artikel 3 en 4 Bedrijfsmatige handel, verkoop en fokkerij van dieren

De in artikel 3 genoemde activiteiten zijn verboden voor zover daarbij niet voldaan wordt aan dit besluit. Een van de voorschriften van dit besluit is dat deze activiteiten plaats dienen te vinden in een de minister aangemelde inrichting. Onder een inrichting wordt een aan een locatie gebonden ruimte verstaan die bestemd is voor het verrichten van de betreffende activiteiten. Straat- en markthandel in gezelschapsdieren is dan ook op grond van dit besluit niet toegestaan. In hoofdstuk 2 is al ingegaan op de gevolgen hiervan voor beurzen en tentoonstellingen.

De bepalingen van de Flora- en faunawet over de handel in beschermde soorten blijven onverkort gelden, zoals ook al in hoofdstuk 2 uiteengezet is.

Artikelen 5, 6 en 24 Aanmelding

Degene onder wiens verantwoordelijkheid de in artikel 4 bedoelde activiteiten worden verricht, dient de inrichting aan te melden bij de Minister van Economische zaken, Landbouw en Innovatie. Net als bij het HKB 1999 is er slechts sprake van een geldige aanmelding indien betrokkene de aanmelding indient op een daarvoor beschikbaar gesteld elektronische portaal of formulier en de vereiste gegevens zijn verstrekt. De registratie dient ten behoeve van gerichte controle op naleving van dit besluit. Door aanmelding en registratie is bekend waar de activiteiten plaatsvinden en kan desbetreffende inrichting periodiek op naleving van dit besluit gecontroleerd worden. Alleen activiteiten die zijn aangemeld mogen in de inrichting plaatsvinden.

Melding van de activiteiten dient plaats te vinden voor aanvang van de activiteiten. Voor inrichtingen waar deze activiteiten reeds plaatsvinden op het moment van inwerkingtreding van dit besluit is dat niet mogelijk. Voor inrichtingen die zich hebben aangemeld op grond van het HKB 1999 geldt die aanmelding als een aanmelding als bedoeld in dit besluit. Inrichtingen waar activiteiten plaatsvinden waarvoor geen meldingsplicht op grond van het Honden- en kattenbesluit 1999 gold krijgen vier maanden de tijd zich aan te melden.

Artikel 7 Administratie

Van de activiteiten die in een inrichting worden verricht, dient een deugdelijke administratie te worden bijgehouden van de dieren die in de inrichting verblijven. Daarin dient in ieder geval de herkomst van de dieren, de geboortedatum van de dieren en het bewijs van inenting van de in de inrichting aanwezige honden en katten te zijn opgenomen. De gegevens over de herkomst van dieren, de geboortedatum en een kopie van bewijzen van inenting dieren twee jaar in de inrichting bewaard te worden. Deze gegevens zijn voor handhavende instanties van belang voor controle op naleving van de verplichte entingen voor honden en katten.

Indien in een inrichting gezelschapsdieren activiteiten worden verricht met gezelschapsdieren, gelden de administratieverplichtingen op grond van de Flora- en faunawet onverkort.

Artikel 8 en 23 Vakbekwaamheid

Voor inrichtingen die op het moment van inwerkingtreding van dit besluit in bedrijf zijn, maar waarvoor op grond van het HKB 1999 geen verplichting gold ten aanzien van de vakbekwaamheid van de beheerder, is in artikel 23 voorzien in een overgangstermijn van drie jaar. Deze overgangstermijn biedt degene onder wiens verantwoordelijkheid de activiteiten in de inrichting plaatsvinden, drie jaar de tijd om aan de verplichting van artikel 8, eerste lid, te voldoen. Dat kan door binnen deze periode een beheerder aan te trekken in het bezit van een erkend bewijs van vakbekwaamheid of doordat de op de inrichting werkzame beheerder het erkende bewijs van vakbekwaamheid in deze periode behaalt.

Zonder kennis en ervaring bedraagt de duur van de te volgen opleiding waarmee het vakbekwaamheidsbewijs behaald kan worden ongeveer 6 maanden tot een jaar. De werkelijke duur hangt af van reeds verworven competenties, zoals opgedane relevante werkervaring en ander gevolgde opleidingen. Dergelijke competenties kunnen bijvoorbeeld leiden tot vrijstelling voor lesonderdelen van de te volgen opleiding. Het merendeel van de beheerders dat werkzaam is in inrichtingen waarvoor geen meldingsplicht op grond van het Honden- en kattenbesluit 1999 gold, beschikt hier naar verwachting al in meer of mindere mate over.

Artikel 9 Huisvesting en verzorging

Ten vervolge op het gestelde in Hoofdstuk 3 wordt bij het tweede lid het volgende opgemerkt. Om aan de fysiologische behoeften van een dier te voldoen (onderdeel b) dient bijvoorbeeld rekening te worden gehouden met het dag en nachtritme van een dier en dient voor dieren die overdag actief zijn voldoende daglicht aanwezig te zijn. De klimatologische omstandigheden moeten afgestemd zijn op de fysiologische behoeften. Zo dient er voldoende frisse lucht en ventilatie in de ruimte aanwezig te zijn. Om de ruimte aan te passen aan de ethologische behoeften van het dier, dient er in ieder geval, overeenkomstig de behoefte van het dier, verrijkmateriaal en schuilmogelijkheden in de ruimte aanwezig te zijn.

Voor onderdeel c geldt dat bij huisvesting van gezelschapsdieren buiten, deze dieren over een schuilmogelijkheid kunnen beschikken die bescherming biedt tegen nadelige weersinvloeden, roofdieren en gezondheidsrisico's. Indien er meer dieren tezamen in een ruimte buiten worden gehouden, dienen alle dieren gelijktijdig van de schuilmogelijkheid gebruik te kunnen maken.

Effectieve reiniging en zo nodig desinfectie (onderdeel d) van alle in de ruimte gebruikte materialen moet mogelijk zijn. Met name betekent dit dat vloeren goed en eenvoudig te reinigen zijn.

Afhankelijk van de behoefte van het dier, dient dit toegang te hebben tot een toereikende hoeveelheid gezond en geschikt voer en vers water (onderdeel e). De meeste diersoorten dienen in de ruimte waar zij in gehouden worden te allen tijde toegang te hebben tot vers en schoon drinkwater. Sommige diersoorten, zoals konijnen dienen altijd toegang te hebben tot geschikt ruwvoer. Voor andere diersoorten, zoals honden en katten, is dit niet zonder meer altijd noodzakelijk.

Van geschikte nestruimte (onderdeel h) is voor honden en katten bijvoorbeeld sprake indien het moederdier de mogelijkheid heeft zich tijdelijk te onttrekken aan haar jongen. Een moederdier en

jongen moeten in de nestruimte voldoende bewegingsruimte hebben en indien nodig moet de temperatuur van de ruimte kunnen worden aangepast.

Een dier kan stress ondervinden (onderdeel i) als het niet de gelegenheid krijgt om te rusten of daar in gestoord wordt. Verstoring van de rust kan in veel gevallen voorkomen worden als daar al bij huisvesting rekening mee gehouden wordt. Voorbeelden daarvan zijn het huisvesten van een dier bij bronnen van constant lawaai, bij neonreclames en het voorkomen dat een dier telkens wordt opgetild, aangeraakt of afgeleid door mensen. Ook het huisvesten van prooi- en roofdieren in elkaars zicht of binnen elkaars reukveld kan onnodige stress veroorzaken.

Het is belangrijk dat bij het plaatsen van een dier in een ruimte rekening gehouden wordt met het aantal dieren en de groepssamenstelling. Zo dienen dieren van verschillende diersoorten in beginsel niet bij elkaar gehuisvest te worden. Dieren die van nature samenleven, worden in beginsel niet individueel gehuisvest indien er meer dan één exemplaar van de desbetreffende soort in de inrichting verblijft. Ook het aantal dieren dat in een verblijf gehouden wordt mag het welzijn of de gezondheid van de individuele dieren niet nadelig beïnvloeden.

Artikel 10 en 24 Huisvesting zieke dieren

Ter voorkoming van een uitbraak van besmettelijke ziekten als gevolg van insleep, dienen dieren waarvan de gezondheidsstatus of vaccinatiestatus onbekend is, bij binnenkomst direct in de quarantaineruimte te worden geplaatst. Honden en katten waarbij de in artikel 13, eerste lid bedoelde entingen niet hebben plaatsgevonden of de vaccinatiestatus onbekend of onvolledig is, dienen bij binnenkomst in quarantaine geplaatst te worden. Andere gezelschapsdieren dan honden en katten die in de regel tegen besmettelijke ziekten gevaccineerd worden, maar waarvan de vaccinatiestatus onbekend of onvolledig is, moeten bij binnenkomst direct in de quarantaineruimte geplaatst worden.

Artikel 15 tot en met 19 Verkoop van gezelschapsdieren

Gebrek aan kennis bij de houder van een gezelschapsdier over de verzorging en de huisvesting van het gehouden dier is een van grootste oorzaken voor ongerief bij gezelschapsdieren. Om deze kennis bij een koper of verwerver van een dier te vergroten, dient bij de verkoop of aflevering van een dier informatie te worden verstrekt over de verzorging, huisvesting en het gedrag van een dier en over de kosten die het houden van het dier met zich meebrengen. Deze informatie dient schriftelijk te worden verstrekt. Een voorbeeld van schriftelijke informatie die verstrekt kan worden zijn de dierenbijsluiters van het Landelijk Informatiecentrum Gezelschapsdieren en de Gidsen van Goede praktijken van het Platform Verantwoord Huisdierbezit.

Bij de verkoop of aflevering van een dier, dient aan de koper of verwerver ook alle relevante informatie worden verstrekt over de gezondheidsstatus van een dier. Indien het dier betreft die in de regel gevaccineerd worden, zoals honden en katten, dient alle relevante informatie met betrekking tot de vaccinatiestatus te worden verstrekt. Is de vaccinatiestatus onbekend, dan dient dat te worden aangegeven. Daarnaast dient de verkoper van een dier ten minste aan te geven in welke gezondheidstoestand het dier bij verkoop verkeert.

Bij het verpakken van een dier bij verkoop of aflevering kan onnodige benadeling van het welzijn of de gezondheid worden voorkomen door onder andere gebruik te maken van geschikt verpakkingsmateriaal. Ook kan op de verpakking vermeld worden dat zich daarin een levend dier bevindt en welke zijde van de verpakking de bovenzijde is.

Artikel 20 tot en met 22 Fokken

In paragraaf 3.8 van deze toelichting is ingegaan op de artikelen over fokken.

Onder andere wordt bij het fokken voor zover mogelijk voorkomen dat voortplanting op onnatuurlijke wijze plaatsvindt. Indien in bepaalde situaties voortplanting alleen op onnatuurlijke wijze kan plaatsvinden, moet voldaan worden aan het Besluit voortplantingstechnieken bij dieren. Wanneer bijvoorbeeld van een ras in Nederland maar een klein aantal dieren aanwezig is, kan het wenselijk zijn dat kunstmatige inseminatie wordt toegepast om gebruik te kunnen maken van genetisch materiaal uit het buitenland. In het Besluit voortplantingstechnieken bij dieren is voorzien in regelgeving ter bescherming van het dierenwelzijn bij onder andere het tot stand brengen van dracht op andere dan natuurlijke wijze. Zo is in dit besluit bepaald dat voortplantingstechnieken worden toegepast op zodanige wijze dat bij het dier niet onnodig pijn, letsel, stress of ander ongerief wordt veroorzaakt.

Artikel 24 Overgangsrecht

In dit artikel is voorzien in een overgangsregeling voor inrichtingen die niet op grond van het HKB-1999 diende te beschikken over een quarantaineruimte. De verplichting te beschikken over een quarantaineruimte is gedurende een periode van één jaar niet van toepassing op de in dat artikel bedoelde inrichtingen. Daarmee worden deze inrichtingen in de gelegenheid gesteld deze voorziening in de inrichting binnen een redelijke termijn te realiseren. Gedurende deze periode is de verplichting van in artikel 12, derde lid, om dieren in een quarantaine te plaatsen niet op deze inrichtingen van toepassing. Voor dierenpensions gold op grond van het HKB 1999 geen verplichting om te beschikken over een quarantaineruimte. Ook voor deze inrichtingen wordt in artikel 24 voorzien in een overgangsregeling, voor zover deze inrichtingen geen honden of katten in bewaring nemen die niet beschikken over de in artikel 13, eerste lid, bedoelde entingen.

De Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,

dr. Henk Bleker